

UZASADNIENIE

W dniu 11 kwietnia 2016 r. (data nadania pozwu w urzędzie pocztowym) powódka E. W. (1) wystąpiła przeciwko A. R. i M. R. z powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. o sygnaturze akt I Ns 147/11 opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 9 października 2015 r. zobowiązującego H. G. (obecnie E. W. (1) na zasadzie dziedziczenia) do zapłaty na rzecz A. R. i M. R. kwoty 129.686,36 zł w zakresie kwoty 81.657, zł.

Powódka wniosła także o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

E. W. (1) oświadczyła, że względem pozwanych przysługuje jej wierzytelność w wysokości 81.657 zł i podniosła zarzut potrącenia tej wierzytelności z wierzytelnością w kwocie 129.686,36 zł przysługującą A. R. i M. R. względem jej osoby.

Powódka wskazała, że na przysługującą jej od pozwanych wierzytelność podlegającą potrąceniu składają się następujące kwoty:

- 77.000 zł z tytułu dokonanej przez nią spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego przez pozwanych (kwota liczona od stycznia 2010 roku do lutego (włącznie) 2016 roku w następujący sposób: [1.050 zł x 12 miesięcy x 6 lat] + [2 miesiące 2016 r.] = 77.700 zł,

- 3.957 zł – koszty postępowania zasądzone solidarnie od pozwanych na rzecz H. G. postanowieniem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie I Ns 147/11.

(pozew k. 2-8)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 czerwca 2016 r. pozwani oświadczyli, że nie uznają oświadczenia powódki o potrąceniu wierzytelności w wysokości 81.657 zł. Podnieśli, że powódka nie udowodniła wysokości roszczenia.

(odpowiedź na pozew k. 71-74)

W piśmie procesowym z dnia 18 października 2016 r. (data nadania pisma w urzędzie pocztowym) powódka rozszerzyła powództwo, wnosząc o pozbawienie wykonalności opisanego powyżej tytułu wykonawczego w zakresie dalszej kwoty w wysokości 65.349,46 zł. W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, że po wytoczeniu niniejszego powództwa spłaciła ona w całości kredyt hipoteczny zaciągnięty przez pozwanych i dokonała dalszego potrącenia z wierzytelnością powoda na kwotę 65.349,46 zł. Powódka podniosła, że w wyniku dokonanego potrącenia obie wierzytelności umorzyły się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej, wobec czego po rozszerzeniu przez nią powództwa przeciwegzekucyjnego, pozwani stali się dłużnikami powódki co do kwoty 17.319,64 zł.

(pismo procesowe powódki k. 111-115)

Na rozprawie w dniu 4 stycznia 2017 r. pełnomocnik powódki poparł powództwo, a pełnomocnik pozwanych nie uznał żądania powódki i wniosł o jego oddalenie.

(stanowiska stron: adnotacje: 00:01:20 – k. 151 i 00:09:33 – k. 151v.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. G. była matką powódki E. W. (1) i pozwanego A. R.. Pozwana M. R. jest żoną pozwanego A. R..

(okoliczności niesporne)

H. G. , A. R. i M. R. z mocy umowy sprzedaży z dnia 26 października 2005 r. (akt notarialny Rep. A nr (...)) byli współwłaścicielami dwóch nieruchomości położonych w M.: przy ul. (...), składającej się z działek gruntu o nr (...), dla której urządzona jest księga wieczysta o nr (...) i ulicy (...) składającej się z działki gruntu o nr (...), objętej księgą wieczystą nr (...) - o łącznej wartości 500.000 zł. Udział pozwanych we własności nieruchomości stanowił 8/10 części, a H. G. była właścicielką 2/10 nieruchomości.

H. G. , A. R. i M. R. w akcie notarialnym z dnia 26 października 2005 r. podali nieprawdę. Strony w umowie oświadczyły, że środki na zakup nieruchomości do kwoty 100.000 zł pokryła H. G., a do kwoty 280.000 zł - A. R. i M. R., podczas gdy faktycznie H. G. wyłożyła na ten cel 380.000 zł, którą posiadała ze sprzedaży należących do niej nieruchomości.

Środki na zakup działki nr (...), zabudowanej jednorodzinny budynek mieszkaniowy pochodziły z kredytu udzielonego w dniu 20 października 2005 r. A. R. i M. R. przez (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w wysokości 120.000 zł na okres 234 miesięcy, z terminem spłaty na dzień 15 maja 2024 r. Zabezpieczeniem spłaty kredytu były hipoteki: zwykła w wysokości 120.000 zł i kaucyjna w wysokości 89.650 zł.

Działkę nr (...) A. C. i E. R. nabyli do majątku objętego wspólnością ustawową.

(akt notarialny z dnia 26.10.2005 r. – k. 5-13 załączonych akt sprawy S.R. w K oszalinie I Ns 147/11; odpisy z ksiąg wieczystych – k. 22-24 i 274-276 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11; wypis z rejestru gruntów – k. 277 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11; umowa kredytu hipotecznego – k. 217-222 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11; okoliczności przyznane przez H. G. i |A. R. – protokół z rozprawy z dnia 15.03.2012 r. – k. 395 – 397 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11; postanowienie Sadu Rejonowego w Koszalinie z dn. 25.03.2013 r. – k. 50 ; zeznania świadka M. W. – protokół z rozprawy z dnia 4.01.2017 r. [adnotacja 00:19:57 – k. 152])

H. G. oraz A. R. i M. R. poczynili między sobą ustalenia dotyczące sposobu korzystania z nieruchomości. Ustalili wspólnie, że na działce (...) H. G. będzie prowadziła działalność gospodarczą – pensjonat oraz bar. W zamian za to matka zobowiązała się spłacać samodzielnie kredyt zaciągnięty na zakup tej działki.

W prowadzeniu pensjonatu i baru (...) pomagała córka E. W. (1). Z uwagi na problemy zdrowotne, H. G. w dniu 2 września 2008 r. darowała powódce swój udział w wysokości 2/10 we własności nieruchomości. Pozwani nie zaakceptowali decyzji matki. Konsekwencją konfliktu rodzinnego, jaki powstał z tego powodu było przeniesienie na H. G. przez powódkę na mocy umowy darowizny z dnia 12 marca 2010 r. własności udziałów w nieruchomości, które wcześniej nabyła od matki.

(protokół z rozprawy z dnia 15.03.2012 r. – k. 395 – 397 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11)

Od momentu zakupu nieruchomości pozwani nie interesowali się stanem nieruchomości, wydatkami na jej utrzymanie, wysokością pożytków cywilnych i dochodów z nieruchomości. Nie interesowali się także tym, czy dochody z nieruchomości wystarczają na jej utrzymanie oraz na spłatę kredytu.

(protokół z rozprawy z dnia 15.03.2012 r. – k. 395 – 397 załączonych akt sprawy S.R. w K. I Ns 147/11)

H. G. do 2009 roku sama osobiście spłacała kredyt hipoteczny zaciągnięty w (...) Banku. W toku konfliktu rodzinnego powstałego wokół nieruchomości w M. A. R. podejmował czynności mające na celu utrudnienie jego matce prowadzenie działalności gospodarczej. Między innymi swoimi działaniami próbował doprowadzić do tego, aby cofnięto H. G. koncesję na sprzedaż alkoholu. W tym też czasie znacznie pogorszył się jej stan zdrowia. W konsekwencji dochody H. G. nie wystarczały na dalszą spłatę kredytu za syna i synową, jej renta była przeznaczana w całości na wyżywienie i leczenie. H. G. informowała syna i synową o swojej sytuacji i bezskutecznie prosiła o pomoc. W 2009 r. H. G. zaciągnęła w banku kredyt odnawialny, który przeznaczyła na spłatę kredytu hipotecznego z 2005 r.

Od 2010 r. E. W. (1) przejęła obowiązek spłat kredytu za H. G.. Powódka chciała uchronić nieruchomość zabezpieczoną hipoteką przed ewentualną egzekucją komorniczą oraz zapewnić matce spokojne zamieszkiwanie w posiadłości w M.. Pieniądze na spłatę kredytu częściowo pochodziły ze środków, jakie mąż powódki otrzymał w drodze spadkobrania, częściowo ze sprzedaży domu powódki i jej męża.

(okoliczności niesporne ; zeznania świadka M. W. – protokół z rozprawy z dnia 4.01.2017 r. [adnotacja 00:19:57 – k. 152] ; zeznania powódki - protokół z rozprawy z dnia 4.01.2017 r. [adnotacja 00:39:48 – k. 153])

Przed Sądem Rejonowym w Koszalinie toczyło się postępowanie w sprawie z wniosku A. R. i M. R. z dnia 4 lutego 2011 r. o zniesienie współwłasności powyższych nieruchomości.

(załączone akta sprawy S.R. w K. I Ns 147/11)

Postanowieniem z dnia 25 marca 2013 r. sygn. akt I Ns 147/11 Sąd Rejonowy w Koszalinie zniósł współwłasność powyższych nieruchomości, przyznając je na własność H. G.. W punkcie 5 postanowienia Sąd zasądził od H. G. na rzecz A. R. i M. R. kwotę 129.686,36 zł tytułem spłaty udziału wnioskodawców w obu nieruchomościach. Zgodnie z treścią postanowienia spłata miała nastąpić w 6 ratach kwartalnych w wysokości po 21.615 zł, zaś ostatnia w wysokości 21.611,36 zł.

Powyższe postanowienie zostało opatrzone klauzulą wykonalności w dniu 9 października 2015 r.

(postanowienie Sadu Rejonowego w Koszalinie z dn. 25.03.2013 r. – k. 50 ; zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 43)

Postanowieniem z dnia 23 lipca 2013 r. sygn. I Ns 147/11 Sąd Rejonowy w Koszalinie zasądził solidarnie od A. R. i M. R. na rzecz H. G. kwotę 3.957 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

(postanowienie Sadu Rejonowego w Koszalinie z dn. 23.07.2013 r. I Ns 147/11 – k. 48)

W dniu 8 listopada 2013 r. H. G. sporządziła testament notarialny, na mocy którego do całości spadku powołała swoją córkę E. W. (1), wydziedziczając zarazem swego syna A. R..

Na skutek powyższego E. W. (2) stała się właścicielką nieruchomości w M., w tym właścicielką działki nr (...), na której ustanowiona była hipoteka związana z kredytem udzielonym przez (...) Bank w dniu 20 października 2005 r.

(testament notarialny – k. 46 ; okoliczność niesporna)

H. G. zmarła w dniu 1 sierpnia 2014 r.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2015 r. sygn. 1333/14 Sąd Rejonowy w Koszalinie stwierdził, że spadek po H. G. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 8 listopada 2013 r. nabyła wprost w całości córka E. W. (1).

(postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku – k. 44)

Na podstawie tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. sygn. akt I Ns 147/11 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi B. G. wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko E. W. (1) Sprawa toczyła się pod sygn. Km 923/15. O wszczęciu postępowania komornik zawiadomił powódkę pismem z dnia w dniu 2 lutego 2016 r. Postanowieniem z dnia 5 lipca 2016 r. sprawa została przekazana do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Koszalinie G. M., który w postępowaniu Km 1082/16 wszczął przeciwko powódce uproszczoną egzekucję z nieruchomości – działek nr (...) przy ul. (...) w M.. Na dzień 23 września 2016 r. Zaległość powódki w postępowaniu egzekucyjnym Km 1082/16 wynosiła 126.686,36 zł z tytułu należności głównej, 17.944,35 zł z tytułu odsetek ustawowych i 27.395,75 zł – z tytułu kosztów egzekucyjnych.

(zawiadomienie o wszczęciu egzekucji – k. 43; postanowienie o przekazaniu sprawy, wezwanie do zapłaty należności, zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z nieruchomości, informacja o stanie sprawy egzekucyjnej, wezwanie do zapłaty należności – k. 124-129)

Od stycznia 2010 r. do lutego 2016 r. (włącznie) E. W. (1) spłaciła z tytułu kredytu z dnia 20 października 2005 r. zaciągniętego przez A. R. i M. R. łącznie kwotę 77.700 zł [1.050 zł x 12 miesięcy x 6 lat] + [2 miesiące 2016 r.].

(okoliczność bezsporna; potwierdzenia wpłat – k. potwierdzenia wpłat k. 13-42)

Od marca 2016 r. do lipca 2016 r. (włącznie) powódka zapłaciła 5 rat kredytu w wysokości po 1.0500 zł – łącznie 5.250 zł.

Nadto w lipcu 2016 r. powódka dokonała na poczet kredytu wpłat w łącznej wysokości 60.099,46 zł (10.000 zł + 20.000 zł + 30.099,46 zł).

Łącznie od marca 2016 r. do lipca 2016 r. spłaciła łącznie 65.349,46 zł (5.250 zł + 60.099,46 zł).

(potwierdzenia wpłat – k. 119-121; potwierdzenia wpłat – k. 122-123)

W 2016 r. E. W. (1) spłaciła w całości kredyt z dnia 20 października 2005 r.

(okoliczność bezsporna; zeznania świadka M. W. – protokół z rozprawy z dnia 4.01.2017 r. [adnotacja 00:34:41 – k. 152v.])

W dniu 19 sierpnia 2016 r. E. W. (1) złożyła A. R. oświadczenie o potrąceniu kwoty 65.349,46 zł wnikającej ze spłaty kredytu z dnia 20 października 2005 r. zaciągniętego w (...) Banku z przysługującą A. R. wierzytelnością wynikającą z postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. sygn. I Ns 147/11 w wysokości 129.686,36 zł.

Powódka oświadczyła zarazem, że oświadczenie o potrąceniu kwoty 65.349,46 zł wraz z oświadczeniem o potrąceniu kwoty 81.657 zł zawartym w treści pozwu, który zainicjował niniejszą sprawę (II C 426/16) powoduje, że wierzytelność przysługująca A. R. względem powódki w wysokości 129.686,36 zł uległa całkowitemu umorzeniu.

Oświadczenie o potrąceniu z dnia 19 sierpnia 2016 r. zostało doręczone A. R. w dniu 1 września 2016 r.

(oświadczenie o potrąceniu k. 117; potwierdzenie doręczenia k. 118)

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy oraz do załączonych akt Sądu Rejonowego w Koszalinie I Ns 147/11, a nadto w oparciu o zeznania stron i powołanych w sprawie świadków.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Przepis art. 840 k.p.c. przewiduje możliwość żądania przez dłużnika pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności powołując się na przesłanki określone w tym przepisie. Podstawę prawną żądania powódki w niniejszej sprawie stanowi art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c. w świetle którego dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane.

Powołana regulacja stwarza podstawę do zniweczenia tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania. Celem tzw. powództwa opozycyjnego (przysługującemu dłużnikowi) jest udaremnienie możliwości przeprowadzenia jakiegokolwiek egzekucji na podstawie określonego tytułu wykonawczego. Użyty w art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. termin "zdarzenie" należy do dziedziny prawa

materialnego. Oznacza to, że "zdarzeniami" w rozumieniu tego przepisu są wyłącznie zdarzenia leżące u podstawy świadczenia wynikającego z zobowiązania dłużnika objętego tytułem egzekucyjnym lub w przypadku art. 786, 788, 791 k.p.c. - stojące u podstaw klauzuli wykonalności (jak SN w wyroku z 26 lipca 2012 r., II CSK 760/11 LEX nr 1215616). Przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 kpc zdarzenia obejmują swoim zakresem wszystkie te sytuacje, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązania. W tym kontekście przyjmuje się, że powołany przepis stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Na podstawie regulacji materialnoprawnych w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie), jak też takie, w odniesieniu do których wola wierzyciela i dłużnika nie mają znaczenia (do tych należą, m.in., przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

Powódka E. W. (1) oparła swoje powództwo właśnie na zarzucie potrącenia.

Jak stanowi art. 498 § 1 kodeksu cywilnego gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Z kolei w myśl § 2 tegoż artykułu wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej.

Potrącenie jest czynnością materialnoprawną; dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie i wywołuje skutek w postaci wzajemnego umorzenia się wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c., art. 499 k.c.). W razie podniesienia w procesie zarzutu potrącenia, podlega on badaniu pod kątem istnienia przesłanek z art. 498 § 1 k.c. Oświadczenie dla swej ważności nie wymaga określonej formy, może być złożone w postaci pisma procesowego z tym, że musi pochodzić od uprawnionej strony i wyrażać wolę ukształtowania stosunków prawnych w sposób przewidziany w art. 498 § 2 k.c. -tak wyrok SN z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie III CNP 7/14, LEX nr 1640245.

W rozpoznawanej sytuacji mamy do czynienia z sytuacją, w której pozwani A. R. i M. R. byli wierzycielami H. G. z tytułu prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. sygn. I Ns 147/11, którym tenże sąd zasądził od H. G. na rzecz A. R. i M. R. kwotę 129.686,36 zł tytułem spłaty udziału wnioskodawców w nieruchomościach objętych wnioskiem o zniesienie współwłasności.

Z kolei H. G. posiadała w stosunku do pozwanych wierzytelność w kwocie 3.957 zł z zasądzoną w sprawie I Ns 147/11 przez Sąd Rejonowy w Koszalinie z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

W dalszej kolejności stwierdzić należy, że w rozpoznawanej sprawie bezspornym jest fakt, iż spadek po H. G. nabyła wprost w całości powódka E. W. (1), która tym samym stała się względem pozwanych dłużniczką w zakresie kwoty 129.686,36 zł, zaś pozwani byli dłużnikami powódki w zakresie kwoty 3.957 zł.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych, nie ulega wątpliwości, że do 2010 r. H. G. systematycznie spłacała kredyt zaciągnięty formalnie przez pozwanych na zakup nieruchomości objętych postępowaniem o zniesienie współwłasności w sprawie I Ns 147/11. Jak ustalono na skutek kłopotów finansowych H. G., obowiązek spłaty kredytu jeszcze za życia matki przejęła na siebie E. W. (1), która spłacała go od 2010 r., natomiast po śmierci H. G. powódka spłacała kredyt w całości. Z poczynionych w toku postępowania dowodowego ustaleń wynika, iż spłata kredytu była dokonywana przez powódkę, a łączna wysokość dokonanych wpłat rat kredytowych 143.049,46 zł przewyższa wysokość wierzytelności pozwanych względem powódki z tytułu postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. w wysokości 129.686,36 zł.

Obie objęte pozwem wierzytelności są wymagalne.

Wierzytelność pozwanych wobec powódki jest wymagalna od dnia 9 października 2015 r. (data nadania klauzuli wykonalności w zakresie pkt. 5 postanowieniu o zniesieniu współwłasności Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. sygn. I Ns 147/11), natomiast wierzytelność powódki względem pozwanych stała się wymagalna najpóźniej od dnia 1 września 2016 r., tj. z chwilą doręczenia pozwanemu oświadczenia o potrąceniu kwoty 65.349,46 zł.

Ponieważ zatem powódka E. W. (2) jako następcą prawny H. G. udowodniła, iż zaspokoiła w całości wierzytelność przysługującą pozwanym A. R. i M. R. wobec niej z tytułu postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. wydanego w sprawie

I Ns 147/11 w kwocie 129.686,36 zł oraz wykazała, że jako spadkobierczyni H. G. posiada wierzytelność względem pozwanych z tytułu postanowienia z dnia 23 lipca 2013 r. Sądu Rejonowego w Koszalinie, sygn. I Ns 147/11 w kwocie 3.957 zł oraz że posiada w stosunku do pozwanych wierzytelność z tytułu spłaty zobowiązania kredytowego zaciągniętego przez pozwanych, który to kredyt powódka spłaciła w całości w lipcu 2016 r., Sąd uznał żądanie powódki pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 25 marca 2013 r. wydanego w sprawie I Ns 147/11 za uzasadnione w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Obciążają one przegrywających proces pozwanych. Powódka poniosła w sprawie następujące koszty: 7.451 zł – opłata od pozwu, 7.200 – koszty zastępstwa prawnego. W tym stanie rzeczy, na podstawie powyższego przepisu oraz § 6 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 5.11.2015 r., poz. 1800 z późn. zm.) Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powódki zwrot poniesionych przez nią kosztów tj., 14.651 zł.